ΑΝΤΙΠΑΡΑΘΕΣΕΙΣ

Πανεπιστημιακό πτυχίο για μόρφωση ή για δουλειά;

ΑΠΕ

Η πάντα απούσα μέση και ανώτερη τεχνική εκπαίδευση πρέπει να ενισχυθεί, καθώς οδηγεί ευκολότερα στην απασχόληση στον ιδιωτικό τομέα.

ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ*

Στόχος η απασχόληση

Διαβάζουμε λογοτεχνία, ποίηση, φιλοσοφία και μορφωνόμαστε, αλλά δεν «εκπαιδευόμαστε» έτσι. «Μόρφωση» και «εκπαίδευση», ακόμα και όταν συνεργούν, δεν ταυτίζονται. Μόνο η εκπαίδευση ελέγχεται και ρυθμίζεται από το κράτος, όχι η μόρφωση. Και γίνεται ακόμα περισσότερο υπόθεση του κράτους η εκπαίδευση, όταν χρηματοδοτείται εξ ολοκλήρου από αυτό, δηλαδή από τους φορολογουμένους, όπως στην περίπτωση της χώρας μας. Χωρίς δίδακτρα ή ιδιωτικά ΑΕΙ.

Το ερώτημα όμως που αντιμετωπίζει η χώρα δεν είναι αφηρημένο και θεωρητικό. Είναι πραγματικό και συγκεκριμένο, δηλαδή πολιτικό. Οπως έδειξε η πρόσφατη μελέτη του ΙΟΒΕ, έχουμε ήδη 260.000 ανέργους πτυχιούχους, αριθμός περίπου ίσος με τον πληθυσμό της τρίτης μεγαλύτερης πόλης, της Πάτρας. Και θα ήταν περισσότεροι –μπορεί και υπερδιπλάσιοι– αν δεν μετανάστευαν πολλοί τα τελευταία χρόνια, με μάλλον απίθανη την επιστροφή τους σε παραγωγική ηλικία. Η εκπαίδευση όλων αυτών έχει χρηματοδοτηθεί εξ ολοκλήρου από τον Ελληνα φορολογούμενο. Ανταποδίδουν όμως τις υπηρεσίες τους στους φορολογουμένους της Γερμανίας, της Βρετανίας, του Ντουμπάι. Περισσότεροι από 100.000 ετησίως αιτούνται να απασχοληθούν στο Δημόσιο ως εκπαιδευτικοί. Προσλαμβάνονται περίπου 20.000, ενώ είναι βέβαιο ότι πολύ σύντομα θα χρειάζονται πολύ λιγότεροι, λόγω ραγδαίας μείωσης γεννήσεων και μαθητών. Τι θα συμβεί σε μερικά χρόνια, αν δεν αλλάξει τώρα κατεύθυνση η κρατική πολιτική; Και αν τα ιδρύματα δεν αλλάξουν προσανατολισμό, αλλά συνεχίσουν να εκπαιδεύουν αποφοίτους για δουλειές στο Δημόσιο που δεν υπάρχουν, με καλύτερο παράδειγμα τους εκπαιδευτικούς; Αντί να ενισχύεται η συμμετοχή των νέων στην τεχνική εκπαίδευση –μέση και ανώτερη– που οδηγεί ευκολότερα στην απασχόληση στον ιδιωτικό τομέα; Είναι υπεύθυνη κρατική πολιτική ή ανεύθυνος λαϊκισμός η συνέχιση της πολιτικής του παρελθόντος; Οταν μάλιστα έχουν μειωθεί δραστικά η χρηματοδότηση και το προσωπικό των ΑΕΙ στα χρόνια της κρίσης, υπονομεύοντας την ποιότητα των σπουδών και μετατρέποντας τα πτυχία τους σε χαρτιά χωρίς αντίκρισμα; Ενα εκπαιδευτικό σύστημα που δεν οδηγεί σε ικανοποιητική απασχόληση, ενισχύει τις εκπαιδευτικές και κοινωνικές ανισότητες. Και περιορίζει τις προοπτικές των νέων, ιδιαίτερα εκείνων από φτωχότερα στρώματα.

* Ο κ. Αποστόλης Δημητρόπουλος είναι δρ Εκπαιδευτικής Πολιτικής του London School of Economics Political Science, συνεργάτης του ΙΟΒΕ.

ΝΙΚΟΣ ΘΕΟΤΟΚΑΣ*

Στον αυτόματο πιλότο

Πριν από λίγες μέρες δημοσιεύθηκε μελέτη του ΙΟΒΕ με τίτλο «Εκπαίδευση και αγορά εργασίας στην Ελλάδα: Επιπτώσεις της κρίσης και προκλήσεις». Στο κείμενο παρουσιάζεται, με βάση επεξεργασμένα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, μια απογραφή των επιπτώσεων της κρίσης στην αγορά εργασίας, με έμφαση στα δεδομένα που αφορούν την απασχόληση και την ανεργία των νέων. Το «συμπέρασμα» είναι πως βασική ορίζουσα της ανεργίας των νέων είναι η αναποτελεσματική τους κατάρτιση σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Μια καραμέλα που πιπιλίζεται αρκετές δεκαετίες πριν από το ξέσπασμα της κρίσης, με την οποία ζαχαρώθηκαν οι νεοφιλελεύθερες «μεταρρυθμίσεις» στην εκπαίδευση από τη δεκαετία του 1990. Ο χώρος που διαθέτει η εφημερίδα δεν επιτρέπει την αναλυτική κριτική αυτής της αποτύπωσης και των «προτάσεων» που τη συνοδεύουν. Ας μου επιτραπεί, λοιπόν, να περιοριστώ σ' έναν αφορισμό: Η συγκεκριμένη μελέτη και τα συμπεράσματά της αξίζουν να ενταχθούν στα παραδείγματα που διδάσκονται στα πανεπιστήμια για τις συνέπειες της ιδεολογικής τύφλωσης. Και στα παραδείγματα εκλεκτικής και αναχρονιστικής χρήσης της διεθνούς σχετικής βιβλιογραφίας.

Με αφορμή τη μελέτη του ΙΟΒΕ «Εκπαίδευση και αγορά εργασίας στην Ελλάδα: Επιπτώσεις της κρίσης και προκλήσεις».

Το μεγάλο θέμα, ωστόσο, της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης παραμένει ανοικτό. Για το σχολείο που δεν εξασφαλίζει στους μαθητές ούτε την ικανότητα να διαβάζουν μια εφημερίδα ή να κατανοούν ένα δελτίο ειδήσεων. Για την πάντα απούσα τεχνική-επαγγελματική εκπαίδευση. Για τη σταθερή ενίσχυση της αγοραίας πανεπιστημιακής τιποτολογίας. Για την προϊούσα αποσυσχέτιση των μεταπτυχιακών σπουδών και της έρευνας.

Δύο μέρες μετά τη δημοσίευση της μελέτης, το υπουργείο Παιδείας εξέδωσε ανακοίνωση κατηγορώντας το ΙΟΒΕ ότι «εξυπηρετεί ιδεολογικές και κομματικές επιλογές» και υποστηρίζοντας ότι «η αυταξία της μόρφωσης είναι μία ξένη έννοια στον νεοφιλελευθερισμό, ο οποίος αντί να ασχολείται με τα πραγματικά αίτια της ανεργίας προσπαθεί να κατηγορήσει τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα ότι αυτά ευθύνονται για την ανεργία». Κανείς δεν θα διαφωνήσει στη γενικότητα αυτής της διαπίστωσης. Πέρα, όμως, από τα φουσκωμένα λόγια, η υπόθεση της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης έχει εγκαταλειφθεί από την κυβέρνηση. Ακόμα χειρότερα, φαίνεται να έχει πλέον φορτωθεί στον αυτόματο πιλότο των οδηγιών του ΟΟΣΑ.

* Ο κ. Νίκος Θεοτοκάς είναι καθηγητής του Παντείου Πανεπιστημίου, τέως πρόεδρος του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας (ΕΣΥΠ).